

Іоныгъом и 17-р — мэзым иофиштэхэм я маф

Ягъэхъагъэхэр мэфэкъим пагъохыгъэх

Мэзым иофиштэхэм я профессио-
нальнэ мэфэкъим зышыхагъеунэфы-

кырэ мафэр къесыгъ, ар мыгъэ Іо-
ныгъом и 17-м тифагъ.

Мэз хызметым тарихъеу пылтыр гъештэгъоны. Урысые имэхэм апэ зынала атезидээгъагъэр пачыхъеу Апэрэ Петр арыгъе. Ащ итетыгъо кынчегъажагъ мэз хызметым зэхъокыныгъэхэр фехъухеу зыригъяжъагъэр. 1719-рэ ильесым Дзэхы флотым иканцелярие мэхэм алъыпльэнэу ышшэе ралхъагъагъ, нэужум Адмиралтейскэ коллегиум ивальд-майстерскэ («мэзым икъеухумакъ» къекъ) конторэ рапхыжъагъа.

Апэрэ Петр мэхэм яшшагъеу квакъорэр, къералыгъомкэ ахэм мэхъанеу ялэр, чыгу гектар пчагъеу аубытырэр, ахэм зинзэр язъекъихэрэр зерагъепшигъинхэ фаер, нэмыкъ иофиштэхъеу мэхэм якъеухумэн пылхэри икою кыгурьогъагъа. 1723-рэ ильесым вальд-майстерскэ конторэм ичиновникхэм апае «Инструкция обервальдмайстери» зыфиорэ унашшор кыдагъекъигъагъ. Кынчелтыкъогъ лъехъанхэм, тызыхэт уахътери кыхиулытеу, мэзым иофиштэхэм афэгъехыгъе шапхъэхэмэр хабзэу агъефедхэхэрэмэр зытирахъигъэхэр а унашшор ары. Ащ ратхэгъе афофиго шхъагъэхэр непэ кызынсыгъеми мэз хызметым гъехъагъэхэр ышынхэмкэ агъе-федх.

Советскэ лъехъаным кынчелтэхъагъеу мэзым иофиштэхэм ямэфэкъ Ионыгъом ияшнэрэ тхъаумафе хагъеунэфыкы, ащ фэгъехыгъе унашшор СССР-м и Ашшэрэ Совет и Президиум 1977-рэ ильесым кыдигъекъигъагъ.

Профессиональна мэфэкъир мэз хызметым испеклихтэм, мэхэм къезуухумэхэрэм, пхэ кынхэзыхъихэрэм, цеплюозн-тхъылыпш предпринятиихэм яофиштэхэм ямызакъоу, мэзир шу зылъэгъурэ ыкъи ащ шхъекъифагъе фэзышыре пстэумэ хагъеунэфыкы.

Кэ күшхъэтхыхэм атетых, ялъегагъэкъе метрэ 500-м кынчегъэжъагъеу 2490-м нэсэу хыкылум нахь лъагх. Ащ кынчелтэхъох Мыекъопэ лесничествэр — гектар 76566-рэ мэхъу, Первомайскэр — гектар 60241-рэ, Красногвардейскэр — 21463-м нэсэ. Адыгейим чыгу оххэм, Джэджэ ыкъи Туцоже районхэм, нахь маклэу шор зэрбэгъекъоссэхтэх пкынчохэр ялэр. Мэзильхэм машло къазэракъимынену къулыкүштэхэм ахэр ренэу къаплыкхъэх, зэпымыну Шъолтыр диспетчерскэ къулыкүум юф ешэ, мэкъэгъэу системэу «ИСДМ-Рослесхоз» зыфиорэр спутникхэр ялпынэхъеу агъефедх. Мэзым иофиштэхэм яшшэрильхэр икъоу зерагъецакъихэрэм ишыхъат ильесир кызихъагъэм кынчегъэжъагъеу зэ нахь мэзым машлом зыкъызэрэцимиштагъэр, ари псынкъеу агъекъосэжъыгъагъ.

Бгъекъе зэптынхэу щит

Мэххери цыфым фэдэх — жы мэхъу, мэкъорхъях. Чыг цыкъухэр ренэу ахэгъэтэйс-хажъихъээзэе пшын фае. Ахэм якъэгъекъын чынгъэкъылпэр пыль, ащ чыгу гектари 9-м ехъу зэльеубыты. Пчэир, ланчээр, дэжъыер, клаир, туер, сэнсэир специалистхэм къагъекъых, мэхэм ахэкъодыкъыгъе чынгъэхэм ахагъэтэйс-хажъых, къалхэхэр, нэмыкъ псэуплэхэр рагъедхэнхэр агъефедх.

Джащ фэдэу мэхэм хяцэ-плацэхэр къатемыбэнэнхэм пае юфшэн къинхэр зэшшуахх. Джинэс мэхэм ямыгъе огневкэри, пхъацэхэр тъэкъодыгъуаех, ахэм щэндэхэр самолёткэ атепкъашшурэп, леклэхэр тамэ пэпчье тэуутхэнэу мэхъу.

Мэххэр ары чынгъым икъебзэнгъе кызэтэзгъанхэрэр, цыфым жы къабзэ къезыгъашэрэр, ахэр сидигъоки дэхагъэхэрэ күлтурэмэр аль-псэу къэнэжъых.

Аужыре лъехъаным мэхэм якъеухумэнрэ якъизэтэгъенхэнрэ нахь хылъе хъугъех. Ахэм машлом зыкъызаштэн, хяцэ-плацэхэмэрэ уз зэфэшхъафхэм-рэ къяутэхъинх, чыгхэр агъесымэдхэнх аль-къи. Арышт, тимэхэр къеухумэгъэнхэм мэхъанэхо ил.

Мэз хызметэу Адыгейим иэм икъеухумэнкэ зэкъами апэ пшээдэхъижэхъ зыхъырэр Республиком имэхэм я Гээлорышлапэу Былымыхъе Рэшьидэ зипашэр ары.

— Тигъэлорышлапэ агъефедэр лесничестви 4 хэт, ахэм чынгъе лесничествэхэу 32-рэ аххэх. Анахь мэзильхе инэу тиээр Гээлорышлапэ ёыл, гектар 81086-рэ зэльеубыты. Ахэр зэ-

Арэущтэу щитми, хэшъэе мэзым кынчилыгъе чынгъим щитэу гектар 29-м ящыкъэхэ препаратхэр леклэ атыраклахъэх.

Мэзир шу арагъэлъэгъу

Мэххэм яофиштэхэм ахэр кынчагъэнштхэ ныбжыкъи-хэм ягъэхъазырын янэлтэгъурагъэкъирэп. Гүшүлэх пае, Первомайскэ гурт еджаплэм члэс кілэццыкъухэм апае 1968-рэ ильесым еджаплэ лесничествэ афызэхашагъ, ащ мэз гектари 101-рэ кынчэльеубыты.

Кілэеджакъохэм мэзир шу арагъэлъэгъуныр, чынгъим афесакъхеу агъесэнхэр, нэмыкъ иофиштэхъеу мэзым щагъэца-кілэхэрэри арагъэштэнхэр ары нахьыжъхэм пшэрильхэу зыфашижъыгъагъэр ыкъи ар къадэхъуг.

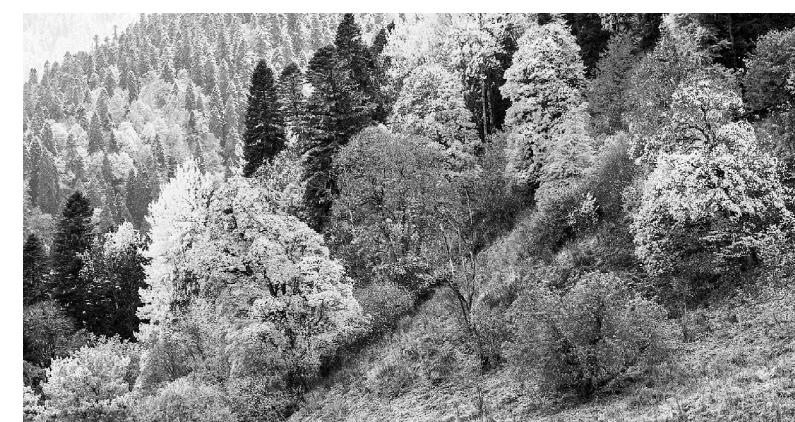
Еджакъохэм мэххэм іззэгъу уххэр кынчагъоих, бзыуунэхэр чынгъим апальх, чылапхъэхэр къашыпх. Ахэм пхъэшхъе-мыйшхъэхэр кынчипкъи-рэ чынгъат агъетысигъ, чынгъе псеэ чынгъхэр агъе-федхээзэ аллентуй агъесигъ. Еджаплэ лесничествэм лыпльхэрэ сабийхэр зэрэхгээгоу щизэлъашгъа. Яофишлакъе ВДНХ-м имедальхэмкэ бэрэ хагъэунэфыкъыг. Урысие кілэццыкъу гупчэу «Орленкэм» еджэлэл пхъэшхъе-мыйшхъэхэрэм язэфэсэу 2015-рэ ильесым щынкъуагъэм ящэнэрэ чынгъэр кынчагъыгъ.

— Ныбжыкъи-хэм юф зэрэдатшэрэм инэу ишшагъе къекло, — кынчагъе подразделением ипашэ игуадзуу Туцоже Мариет. — Еджаплэ кынчагъохкъэ, мэз хызметым ишыкъи-хэм сэ-нэххатхэр зэрэхгээхэш ахэм къагъэзжы, кынчагъохкъэ, кынчагъохкъэ.

Адыгейим имэз хызмет иофишлакъе-мыйшхъе-хэм щитху хэлъеу яшшагъирхэр зэрэхгээхэрэм фэшл шулафтынхэр кынчагъэшшошагъ. Ильесум тызыхэтим гъэхъэгъэшшохэр зэрэшыгъэхэм пае Урысие и Кынчагъохкъэ Адыгейим анахь дэгью ЮФО-м мэз хызметымкэ и Департамент кынчигъэшшох. Мэзым иофиштэхэм ямэфэкъ ипэхъокъе Урысие Федерацием и Президент иунашшохкъе Былымыхъе Рэшьидэ «Урысие Федерацием изаслуженний мэзгъэки» зыфиорэ цэлъаплэ кынчагъэшшошагъ.

ШАУКЪО Аслъангугаш.

III ВСЕРОССИЙСКИЙ СЪЕЗД ШКОЛЬНЫХ ЛЕСНИЧЕСТВ

УФ-м изаслуженнэ, АР-м инароднэ артисткэу Уджыхъу Мариет зипэш щэ ныбжыкІэ-кІэлцыкІу театральнэ купэу «Щыгъыжыер» шышихъэйум и 11-м щегъэжъагъэу и 21-рэм нэс Тыркуем къэтыгъ. Егъашыми агу къинжжыщт мэфэ дахэхэр сабыйхм мы хэгъэгум щагъэ-кІуагъэх. НыбжыкІэхэр езыгъэблэгъагъэхэр Тыркуем Йоф щизышэхэр Адыгэ хасэхэм я Федерациеу «Каффед» зыфиорэр ары.

ЛЪЭПКЪ

Краснодар – Истамбул – Анкара

«Щыгъыжыем» хэт нэбгырэ 16-м щыщэу Тыркуем клонэу къыхахыгъэр нэбгыригьу, зыныбжь ильэсипшым къышжэхъэхэрээр арых. Мы кіалехъэмрэ пшъашхъэхъэмрэ зэгъусэхеу іэкыб хэгъэгу апэрэ зэрэкуюгъэхэр. Зэрэгъэчэфхъэзэ, зыджеягъэх къэралыгъом къышжжэрэм ашгъошэгъэньонэу па-пльхъэхъэзэ, къухъэлъятэм ныбжыкІэхэр итъысхагъэх. Сыхатиту имыкІуруу Истамбул къыштыгъыгъэх. Ататурк ыцэ зыхыре аэропортим къухъэлъатэр щызблахъу, Анкара зыфаузэнкыгъ. Уахъэр зэрэкуюгъэри къамышэу Тыркуем икъелэ шъхъаэ ныбжыкІэхэр купыр нэсигъ. Аэропортим къызычэхъэм, Адыгэ хасэхэм я Федерациеу «Каффедым» илъыкло куп ахэм къяжэштыгъэх. «Каффедым» и Хэсэ унэу Анкара дэтим занкэу ныбжыкІэхэр ашагъэх. Адыгэхэм мыр язэуланл, мэфэк ыкыл зэххэхэ зэфшъхафхэр щызэхашэх. Джаш фэдэу адыгэ къашхохэр зыщарагъашээрэ чыпли хэт. «Щыгъыжыем» а унэр къызырагъэ-

пльхъем ылж, бысымхэмрэ ныбжыкІэхъэмрэ гүшүлэгъ зэфхуягъэх, ныдэлъфыбзэм, шэн-хабзэхэм яухъумэн тегущыагъэх.

Анкара – Нарт къуадж

«Каффедым» и Хэсэшхъэ унэ ныбжыкІэхэр зыщахъакІэхэм ылж Нарт къуаджэм ращэжъагъэх. Автобусым зетгэххэхэм бысымхэм хъялехъеми янэ-юсэнгъэ лъягъэкотагъ. Яунажохэм, къызхыкыгъэх лялкохэм якъэбархэр кіалехъем ыкыл пшъашхъэхэм къалогъагъэх. Джаш тетэу зэрэгъэгүштэхээ Нарт къуаджэм нэсигъэх. Мы псэуплээм ныбжыкІэхэм яухътэ инахыбэр зэрэшагъэктоштэр Тыркуем мыкІохээзэ ашгэштгэгъ. Ар къызкыахыгъеми лъэпсэ гэнэфагъэ илаг — къуаджэм дэс ныбжыкІэхэмрэ Адыгейим икъигъэхэмрэ зэрэшгэхнэх, гупсэфуу зызэдагъэлэсэфынэу, ныдэлъфыбзэх зэдэгүштэхнэх ары.

Къоджэ зэкүужь

Нарт къуаджэр километрэ 30 фэдизкэ Анкара пэүдэгзүйэу щыт. Чылгэго ныбжыкІ, зэкүужьэу гъэпсигъэ, гупсэф. ИльэситфыкІ узэкэлбэжжыим, цыфхэм ямылтуу зэхахьмын энхээр зэфэдэкъабзэу щарагъашыгъэх. Къуаджэм къэрэгъуле ил, амышээрэ цыфдагъахъэрэл. Унэйо 90-рэмэчилэр атэлъытагъ, дэсир зекэ адиг. Къуаджэм иурамхэр шъуамбгъох, ахэм цэу ялхэр умыгъэшгэйон пльээхъирэп. Зы урамым Эльбурскэ еджагъэх, адирэр — Мыекуапэ, нэмымыр — Налшыч. Цыфхэр зыщижэхъэрэх хэгъэкыжы, машинхэм апае гъогухэри плиткэкІ пклагъэх. «Сыд пае аш фэда?» тлуу дгээшлагъоу къоджэдэхсэхэм тяупчыгъ. Джэуапыр мыш фэдагъ: «Асфальтыр къутэмэ, тепльхъажыныр нахь лялп, плиткэр зэблэпхуныр іэ-рыфэгъу, къутагъэр къыхэп-

хынышь, аш ычылпэ нэмымык хэппльхъажышт». Къоджэдэхэм яшылэкІ-псэукэ зыфэдэм джыри къыфэзгээзэжышт. «Щыгъыжыем» ахэр къызэрэ-пэгъокыгъэхэр джы къеслотэн.

Нэйасэ зэфхъугъэх

НыбжыкІэхэр Нарт къуаджэм зэрэнэсигъэхэм тетэуунэгүйтумэ атырагощагъэх. Пшъашхъэхэр Мамхыгъэ Елдыз иунэ итъысхагъагъ, кіалехъэр ашигунгэгүхэм аштагъэх. Бэлгээ зэшхъэгъусэхэу Шэрихъэрэ Мэмэтрэ гушохээз тикіалехъэм къапэгъокыгъэх. НыбжыкІэхэм зызагъэпсэфым ылж къуаджэм дэт Адыгэ Хасэм рагъэблэгъагъэх. Пчыхъэм аш цыфыбэ къеклонлагъ, театральнэ купэу «Щыгъыжыем» шүфэс сэламрахынэу ини, цыклик чылэм дэсир зекэ къеблэгъагъ, гүнэгъу псэуплэхэм къарыкыгъэх, зэдэгүштэгэйфу фабэ зэдэриялагъ, нэужум «Щыгъыжыем» икъэлэгъонхэр цыфхэм агигъохъгъэх. Адыгэ усэхэм ныбжыкІэхэр къяджагъэх, Къуекъо Налбый, Мэшбэшэ Исхъакъ, Нэхэе Русълан ыкыл нэмымык тхаклохэм ятхыгъэхэм атэхыгъэх къэгъэлэгъонхэр къашыгъэх. Нарт къуаджэм щыпсэхэрэр ашоогъэшгэйонэу Хэ-кум къикыгъэхэм ядэшүштэгъэх, адигабзэр ныбжыкІэхэм зерагъэбзэрэбзэрэм үумэхынгъэхэу іэгу лъэшэу къафытео-щыгъэх. Адыгэ джэгу зыхэмтыр зэхахъ хуна?! Ашкэлчыхъэр зэфашыгъыгъ.

Мафэ къэс – гукъэкыжь дах!

Нарт къуаджэм мэфитфыре «Щыгъыжыем» дэсигъ. НыбжыкІэхэр зыгорэм амьшхэузы мафи къыхэкыгъэп. Зекло программэм Тыркуем икъэлэшхъаэл икъеплъиханы хэтыгъ. Анкара ичылпэ дахэхэр, тарихъ гъэшгэйон зыпильхэр ары бысымхэм къыхахыгъэхэр. Апэ Ататурк имузей «Щыгъыжыем» ашагъ. Аш чынэлэшхоубыты, мэфэ реным къышып-къухъан фэдиз екъу. Тырку Республиker зыгъэпсыгъэ пачыхъэм икъэбар зыщызэхэугоэзэ унэхэм ныбжыкІэхэр ачлашагъэх, хышилэр къафалотагъ. Аш ылж кавказ лъэпкэхэм ятарихъ зыщызэхэугоэзэ фондуу Анкара дэтим ныбжыкІэхэр рагъэблэгъагъэх. Аш ишащэу Агачэ Мухьиттин фабэ хъакэ цыкликхэм къапэгъокыгъ, фондум ишъэрэльхэр зыфэдэхэр къафилотагъ. Кавказ ис цыф лъэпкэ зэфхъахъэм ятарихъ, абзэ, яшэнхабзэхэм афэгъэхыгъэх тхыль мин 20 фэдиз фондум ильэс пчайгъэхэм зэригъэуугъ. Шлонгъоныгъэ зиэхэр зекэ аш итъыльеджапэ екіоллэнхэш, яшыкІэгъэ къэбархэр щауго-инхэ альэкъи. Тхыльхэм анэмыкІэу лъэпкэ йамэ-псымэхэри мыш щызэхэугоягъэх. Адыгэ шууашхээр, шыуанхэр, ижырэ къошынхэр, нахынпэм зэрыпщэрыхъэштэгъэх щууанхэр — музей чөмийтиж щыэп. Агачэ Мухьиттин къызэриуагъэм

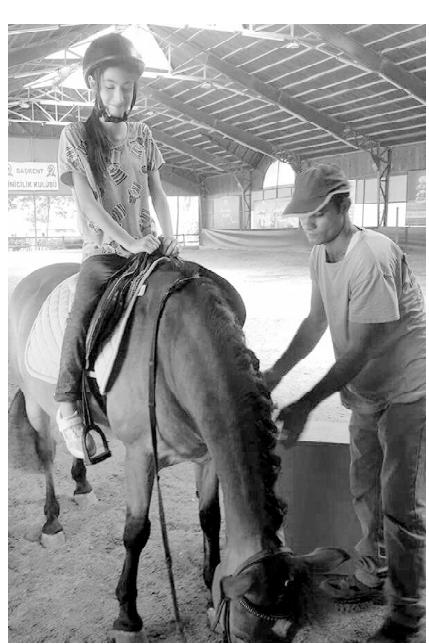
кэ, ахэр зекэ адигэ унагъохэм яягъэх ыкы музеим къыратыжыгъэх. Джаш фэдэу лъэпкыым исурэтыш цэрылохэу Къат Теуцож, Пэтэющэ Феликс, Хуауж Рэмэзанэ, Бырсыр Абдулах ыкы нэмымыкхэм ясурэтхэр зыпильгээгъе унэ хэхыгъэ фондым ыгъэлэпсыгъ. Мы зэлстэури «Щыгъыжыем» хэтхэм зарагъэлэгъуу ылж Агачэ Мухьиттин ныбжыкІэхэм гүшүэгъу къафэхъу. Гупшицы куу зыхэль пасльэхэр бысымхэм къышыгъэх. Пстэуми алэ ныдэлъфыбзэр непэ къэуухъумэн зэрэфаер аш къыхигъэштэгъ. Фэдэ ныбжыкІэ театэрэхэр нахыбэу зэхажэхэмэ, ишлэгъэшхо къызэрэктоштэр къыуагъ. «Щыгъыжыем» зыгъасэрэ Уджыхъу Мариет дэгъу дэдэу зэришэрэ ыкы лъэпкыим пае мы бзылъфыгъэм ыгъэцкээрэ юфым мэхъяншхозэриэр хигъэунэфыкыгъ.

Есыгъэх, Шыхэм атесыгъэх

Нарт къуаджэм пэмычыжьеу щыт зыгъэпсэфыпэ «Щыгъыжыем» мафэ горэм ашагъ. Гупсэфэу, тхыгъоу уиуахътэ мыш щыбгъэктоштэ — фэдэр зырыз! Бассейним ныбжыкІэхэр лъэшэу щыгушууыгъэх, а мафэр фэбшхуагъети, псым зыщарагъэччызээнэу псынкэу зыхадзагъ. Нарт къуаджэм щыщ пшъашхъэхэри кіалехъэр ахэм ягъусагъэх. Шыхэр зыщаагасэхэрэ чыпли мы зыгъэпсэфыпэхэт. Бассейним къызэхкыжхэм ылж шыхэм ныбжыкІэхэр атэргээтихъагъэх. Джэгур мы дэкыгъоми кіэх дахэ фэхъу.

Нарт къуаджэм къифэтэгъэзэжы

Пчэдэйж горэм, джыри тычьеэзэ, атэктэ ю маекъ къэлүгъ. Апэ зыгорэм исыхыат къитео сшошыгъ, етлани атакъэр зэклэлъпытэу зытло-зыщ къэлүгъ. Джашыгъум къызгурлыуагъ

ЛЪЭМЫДЖЫР АГЪЭПЫТАГЪ

адыгэ чылэ шъыпкъэ тызэрэ-
щылэр — чэтхэри, атакъэхэри,
тхъячэтхэри Нарт къуаджэм щы-
псэухэрэм ахъух. Ар хэгъэклы,
чыгур алэжы, кымафэм ашхы-
щтыр яхатэхэм къадахы, нат-
рыфыри, адыгэ къэбыри къа-
гъэклых, чыгхатэхэм апль-
ых. Мылэрысэхэм, кыпцэ-
хэм якъэхъугуьо тытефагъ, чыг-
хэм пхъешхъэ-мышхъэу апти-
хэм къутамэхэр къиращэхы-
щтыгъэх. «Мыгъэ тимэщ бэгъуа-
гъэ, шъукъытефагъ», — алоэз
къоджэдэсхэр гушлощтыгъэх.

мышлэми, «Щыгъыжъем» хэт-
хэмрэ Тыркуем ис ныбжыкъе-
хэмрэ зэгурлыагъэх, ныбджэ-
гы зэфхъууъэх. Тыркубзэ зы-
шлэрэ пшъешхъэжъылахэр теат-
ральнэ купым хэтигъэхэти, ахэр
зэдзэклэхъуагъэх. Джэгүхэр, къэ-
гъэльэхъонхэр пчыхъэ къэс зэ-
рэзэхашщтыгъэхэм имызакъюу,
ныбжыкъеэхэр футбол зэдешлэ-
щтыгъэх, нэмэкл спорт лъэпкъ-
хэмкъэ зэнэкъо��ущтыгъэх, пчыхъэ
klасэ нэс зэбгырымыкъы-
жышшъухэу яуахътэ гъэшлэгъо-
нэу зэдагъаклощтыгъэ. Нарт

Нэпсыхэр Іэжэгъуаех

Ыпекіе кызыэрэштысугауытъе, Нарт күудажәм ныбжыкіләхәр дәсыифәх зәщынхүр уахътә къя-
күщтыгъәп. Мафә къес зыго-
рәм клощтыгъәх е ежъхәм хъа-
кәхәр къафакиоштыгъәх. Хә-
кум къикыгъе купым бысым-
гощ шыхыал фәхүүтъе. Мам-
хыгъе Елдыз иунә зы пчыхыи
зәтьокіеу къыхәкыгъәп. Анкара
ыкіл нәмымык чыптахәм цыифхәр
къарыкыхәзэ ныбжыкіләхәм
шүфәс сәлам къараҳынәу къе-
блағъештыгъәх. Нарт күудажәм

Псыхъураеу Абант

Псыхъураеу Абант екүреэ тьогум купыр төхъягъ. Анкара уикэу аштунэсүифэ сыхъаттлум къехъуре уеты. Нарт къуда-джэм кызызэрэдэктайжыгъе-

хәп, сыйхатныкъо гъогу азы-
фагу. Ныбжыкъі театральне
купәу «Щығыжъыем» ар изи-
чэзыу уцуулә хъугъэ. Дюздже
Тыркуем ит къэлэ гупсәф
цыкъуҳәм ащыщ, нәбрә мини
120-рәм къехъу щепсәу. Адыгэ-
хәр нахыбыу зыдәсхәр мы-
къаләм къегъэт!ысәкъыгъәхә
къоджә цыкъуҳәр ары. Бырдж-
хъабл, Дзыбәхъабл, Брамдж-
хъабл, Шагуджхъабл — мыш-
фәдә адигацәхәр чылагъохәм

шыпсәурә унәгъю пчыагъэмә тикләхәмәрә типшашъехәмәрә ахъәклагъәх. Ахәм ащищыгъ Шыгъэлыгъо Уаджит иунагъуи. Пчыхъэ горәм ахәм адәжъ театральнә купәү «Щыгъыжъыр»рагъәбләгъагъ. Мыхәм якыләу Беркук адыгабзэр ешә, пистэуми апәү нәнәжъымәрә тәтэжъымәрә ар яхъатырәу къыхегъәшь. Ежъ шъәжъыем ятәу Уаджит лъэпкъ Йофхәм запыльыр бәшләгъә, Тыркуем Йоф щызыышәрә Адыгә Хасәхәм я Федерацие «Каффедым» ипәшагъ, ныдәльфыбзәм изезъәшлән мәхъянәшхо реты, Напыки, Мыекъуапи зәп къызәрәкүлгәр. Нахыжъым фәдәу хәм ыгъәнәшхъәигъәх ныбыжыкIәхәм макы лъакыи апымыукиәу, тегупшысыкIыгъәхәу автобусым исыгъәх. Абант зынәсхәм, мыщи тильәпкъәгъу-хәр къашыпгъо кыгъәх. Псыхураем шхапIәхәр, зыгъәпсәфыпIә унәхэр бәу луты, адыгэхәм яхъәр ахәм ахәтых. Тыркуем ичыпIә зәфәшхъафхәм къарәкIыхәшь, цыфхәр мышкъеклох. Таймаз зәшхъәгъусәхәу Юсыфә Семарәрә шхапIәрә хъакIәш цыкIухәмәрә мышшырIәх. НыбжыкIәхәм ахәр бысым афхъутгъәх. Чәц-зыма-фәу «Щыгъыжъыем» мы чыпIәм шигъәкүлгәр гукъәкIыж дахәхъутгъәхәм ащищ.

Дюздже къытажэштыгъ

Мышэмий, мэкиэ дэд. Льэнкьышхуу зыхэсчэм абзэ, тэш фэдэу, ахэмий къатекло. Ары нахь Псыхъураау Абантэрэ Дюзджерэ ашт фэдизээ зэпчайжье-

Кыр

ТегъэуІешЮжъэу Истамбул

Аужырэ, япшіэнэрэ, мафэр Истамбул зыфэгъехыыгъагъэр. Тарихъ гъешіләйон зыпыль къелә дэхэшмог Дюздже үүлж ныбжыкхээр ащаагъэх. Мыщи тильэпкъэгъухэр куп псау хүхэу къышытажэштыгъэх. Хэкум къикыльхээм нэуасэ афашынхэу нытыхэм ясабийхэри къиздащэгъагъэх. Истамбул итарихъ чыпіэ дахэхэр ныбжыкхээм къараагъэплыхъагъэх. Мэшит хъалэмэтхэм ачлащагъэх, музейхэр арагъэльэгъугъэх. Ащ үүлж къухьэм рагъэтысхьэхи, Босфор тыращагъэх. Сыхъатым къехьурэ ащ тетыгъэх, ау уахьтэр зэрэкүүгъэри къашлагъэл. «Щыгыжыем» хэтхэр усэхэм къяджагъэх, къэгъэльэгъонхэр къашыгъэх. Адыгэ джэгүи къухъэ клоцым щызэхашагъ. Джаш тетэү а мафэри дахэу Истамбул щыкүүгъ, гчыхъэм аэропортым «Щыгыжыер» тильэпкъэгъухэм къиращэлэжкыиг. Хэхэсхэмрэ хэкурысхэмрэ зэрэмытлупшыжышихъуухэу тлекүлрэ зэклэлтырытыгъэх, нэпсихэри зыими фэлэжэнхэ ылъякыльэп...

ХъяркІэ, Тыркуер!

Тыркуем итхэ Адыгэ Хасэхэм яфедерациеу «Каффедыр» кіәшакло зыфехъугъэ ныбжыкілә зеклом мэхъанәшхо илағь. Лъэпкъ лъэмыйджыр тисабыйхэм агъэптыагъ, адыгабзэр лъагэу аләтыгъ, ижыры э шэнхабзэхэм атетхэу зекуагъэх. Театральнэ купэу «Щыгыжыъем» ипащэу Уджыхъу Марриет Тыркуем къыддэклонэу хъульэп, ау тильэпкъэгъухэр дахэу ныбжыкіләхэм къазэрэпэгъокыгъэхэр зэхихыгъ ыкы Интернетымкілә ыльэгъугъ. Мары ашт игущыләхэр: «Сильэпкъэгъу гупсэхэр! Лъэпкъымкілә мэхъанәшхо зиәло юф зэшшошъухыгъ. Зекло гъэшлэгъон дэдэ «Щыгыжыъем» фызэхэштүшагъ. Сабыйхэм штууигуфэбэнэгъэ зэхашлагъ, тхъэжыгъэх ыкыи, пстэуми анах шхъхаалэр, ежьхэм ялэгъухэм нэйуасэ афэхъугъэх. Адыгабзэр пшэмэ зэрэтхъагъор, ашт нахь зэпэблагъэ узэриштырэр, ныдэлъфыбзэм уасэу иэр лъэнэыкыитуми къагурыуагъэу, зэхашлагъэу сшошы. Дунаим щитэкъухыагъэху хъульэ адыгэхэр зэрэгъотыжынхэмкілә, зы чыпэ хъужынхэмкілә фэдэ зеклохэр амалыштоу щытых. Мы пшэерлыым изэшшохынкілә тисабыйхэм зыльэбеку цыкыу ашыгъэу сэллытэ. Бзэр щыләмэ — лъэпкъыри щыләшт! Ар къызэрэтыухъумэштэм пстэуми зэдедгъаштэу ыуж титын фае. Шъопсэу, шъуигухъэльхэр Тхъэм къыжъудегъэхъух, шъуигупсэхэм шъуадатхъэу илъесыбэрэ шъущегъя!».

БЕДАНЭКЬО Замир.
Телерадиокомпаниеу «Ады-
гейм» ижурналист.

ялэх. Адыгэ къоджэ 64-рэ Дюзджэ кыыпэус, зым удэхьагь пшошызыэ, нэмымкы чылагчор ащыуух къекы. Унэ зэгьефэтьэ цыкылхэр адэтых, адигэхэр зэрэшыпсэухэрэр ащ лынытэу нэм кыыкідзэх. Унагъохэм якъелапчэхэм жього 12-хэр, гээ. Ньюжбыкэхэр дэхэ дэд кыызэршьохэрэр згъешээ гуяльэ, Тыркуем ит Адыгэ Хасэхэм зэкл пломи хүненуу къэшьонымкэ десэхэр зэрэлхэхэар ихьатырэу кыызгосыгэ бэзь льфыгэхэм кыыcalыг. Яппы наохэри лазэх, узфэе мэкъамз хэр, кын къашымыхъоу къы-

щәбзишхәр атешыыхағъәх
е чыкіле къәшыыхағъәх.
Яхатәхәм уазыдаптәкілі,
зэрәләжъаклохәр ольягъу.
Натрыфыр, къәбыр бәү
къагъәкүй, дәжъые чыыгъ-
хәри мымакіәү аләжъүй.
Дюздже къыпәлүс чыләгъо
зыышыплі фәдиз ныбжы-
кіләхәм къарағъәптихъағ.
«Щыгъыжъыре» Дюздже
дәсығә унагъохәм сабый-
хәр ахагуашәхі, тильәп-
къәгъуҳәм адәжъ арысы-
гъәх, ахәм яқлашәхәм нә-
lyасә афәхъугъәх. «Би-
неф» зыфиорә зыгъә-

